

Christus en die bose geeste

Wanneer ons om ons rondkyk, bemerk ons dat daar groot belangstelling is vir die wêreld van geeste: goeie sowel as bose geeste. By baie mense heers daar 'n diepe angs vir ongrypbare duiwels en bose magte. Hoe raak ons ontslae daarvan? Hoe kan ons onself beskerm daarteen?

Ek dink by hierdie verskynsel dikwels aan wat ons hoor en lees oor sogenaamde natuur-godsdienste of 'primal religions'. Daar gaan dit dan gewoonlik om die stryd tussen goeie en bose

magte, tussen goeie en bose geeste. Beide die goeie en bose magte bestaan vir ewig en is dan ook in 'n ewige stryd met mekaar gewikkel. Die bose magte, wat 'n mens oral om jou kan aantref en allerlei dinge 'begeester', boesem dan soms erge vrees in: 'n mens is – veral in die donker – dikwels bang vir alles wat jy nie ken nie en jou eie kragte te bowe gaan. Die bose kan ook sy oorsprong by jouself hê: deur 'n vloek van jou voorouers of een of ander towerkrag. Deur hierdie geeste te vereer of dien kan jy die bose magte besweer of neutraliseer. Hiervoor het jy dan mense met besondere kragte nodig: toordokters en townaars. Baie godsdienste ken duiwelbesweerders.

Hier volg 'n aantal kenmerke van hierdie heidens-godsdienstige denkwyses: die bose en bose kragte en geeste vorm 'n mag wat maar altyd daar was en langs 'die goeie' bestaan; die bose is 'n ongrypbare mag wat mense teen hulle wil in 'n wurggreep neem; hierdie bose is iets waaruit jy bevry kan word, of wat uit jou uitgedryf word deur 'n sekere ritueel van beswering of duiweluitdrywing.

Met ander woorde: jy, as mens, is nie self boos nie. Daar is 'n bose mag in jou waarvan jy moet ontslae raak. Maar dit is nie so eenvoudig nie. Daarvoor het jy 'n besweerder nodig wat jou, deur middel van 'n besondere ritueel, van hierdie mag kan bevry. Intussen bly hierdie bose geeste maar om jou bestaan. En solank hulle daar is, bly jy leef in die greep van angs. Jy kan tog so maklik weer in die mag van die duiwels kom.

Kolosse

Hoe moet ons nou hierdie denkwysen en hierdie angs vanuit die Bybel beoordeel? Die Bybel handel immers ook oor engele en bose geeste; die Bybel meld ook van towery en duisternis - daaroor bestaan daar geen twyfel nie. Maar leer die Bybel ons ook so 'n beeld van die wêreld en geestewêreld soos hierbo geskets?

Dis nie heeltemal duidelik wat presies die probleem in die gemeente van Kolosse, aan wie Paulus sy brief geskryf het, was nie of watter dwaalleer hulle geleer het nie. Maar dit is opvallend dat die apostel waarsku teen mense wat 'n behae skep in selfvernedering en in die *aanbidding van engele* en wat hulle verdiep in visioene en hul eie bedenkensels verkondig. Dat daar waarskynlik 'n probleem rondom engele en bose magte was, kan ons ook aflei uit Paulus se getuienis oor die Seun van God in hoofstuk 1. Hy besing Hom daar soos volg:

'... want in Hom is alle dinge geskape wat in die hemele en op aarde is, wat sienlik en on sienlik is, trone sowel as heerskappye en owerhede en magte – alle dinge is deur Hom en tot Hom geskape.'

Dit is duidelik dat Paulus dit nodig ag om die Kolossense hierop te wys en Christus só te bely. In hoofstuk 2 kom die *bose magte* nog 'n keer ter sprake as die apostel skryf: '*...nadat Hy die owerhede en (bose) magte uitgeklee en hulle in die openbaar tentoongestel en daardeur oor hulle getriomfeer het*' (v. 15).

In sy brief aan die Efesiërs skryf die apostel ook oor Christus se glorie oor alle geeste en kragte. Ons Heiland is volgens Efesiërs 1 hoog verhewe: '*...bo alle owerhede en mag en krag en heerskappy en elke naam wat genoem word, nie alleen in hierdie wêreld nie, maar ook in die toekomstige*' (v. 21). En volgens Efesiërs 6, waar daar sprake is van owerhede, magte, wêreldheersers van die duisternis en bese geeste in die lug *teen wie die Christen se stryd moet voer* (v.12), val hieronder ook die aanslae van die duiwel en bese geeste. Hulle afkoms is boweaards en hulle is hier om ons: aktief, onsigbaar, maar naby.

Dit is belangrik dat ons nou stilstaan by wat die Bybel ons hieroor leer en om vanuit die evangelie van Christus na bese geeste en duiwels te kyk.

Geen God nie en ook nie ewig nie

As ons nou weer oor die heidense denkwysse nadink, is dit tog duidelik dat ons met die Bybel 'n totaal ander wêreld betree.

In die heidendom is daar sprake van 'n ewige stryd tussen goed en kwaad. Goed en kwaad, reg en onreg, is twee magte wat goed opgewasse is teen mekaar en stryd voer om lewe en dood. Die uitslag is geensins vanselfsprekend nie. En dit is ook nie 'n stryd wat sommer tot 'n einde sal kom nie.... In die Bybel daarenteen, bestaan die duiwel en sy bese magte nie van ewigheid nie. Hulle is destyds deur God *geskep* as goeie geeste. In die Seun, deur die Seun en vir die Seun volgens Kolossense 1. Engele en ook duiwels staan dus nie op dieselfde vlak as God nie. Hulle bestaan nie vir ewig nie en is ook nie goddelik nie. Hulle is *skepsele* en as sodanig kan hulle nie op dieselfde vlak staan as God en Christus nie. Duiwels staan op gelyke vlak met die engele en ónder God.

In die heidendom draai alles om die stryd tussen goed en kwaad, waarby die mens dan 'n speelbal van onsekere geheimsinnige kragte is. Die geskiedenis in die Bybel toon egter ander kenmerke.

Bese geeste is nie sleg geskep nie. Hulle was ook nie altyd sleg nie. Hulle het op 'n sekere tydstip sleg geword – toe hulle teen God in opstand gekom het, omdat hulle nie tevrede was met die magsgebied wat God aan hulle toegeken het nie (Judas v. 6). In art. 12 NGB bely ons, as kerk van Christus, dat ons die dwaling van die Manigeërs verwerp, 'wat sê dat die duiwels hulle oorsprong uit hulleself het en reeds van nature sleg is en nie sleg geword het nie'.

In die heidendom draai alles om die stryd tussen goed en kwaad, waarby die mens dan 'n speelbal van onsekere geheimsinnige kragte is. Die geskiedenis in die Bybel toon egter ander kenmerke. Dit is *verbondsgeskiedenis*: die geskiedenis van *God, wêreld en mens*. God het die mens geskep voor Hy sy verbond met hom gesluit het. Die mens moet in die wêreld leef volgens God se wil. Maar God sien dan hoe die mens in opstand kom. Die mens leen moedswillig sy oor aan die duiwel. Ook die mens is nie tevrede met die perke wat vir hom gestel is nie en wil soos God wees. Tog laat God nie sy oorspronklike plan met mens en wêreld vaar nie. Ondanks al die kwaad van Satan en al die sonde van die mens hou Hy by sy plan – ten spyte van alles. Want '*Sy mag en goedheid is immers so groot en onbegryplik dat Hy sy werk baie goed en regverdig beskik en uitvoer, selfs al handel die duiwels en goddelose mense onregverdig*' (art. 13 NGB). Die uitslag is, vanweë God se beheer, van meet af aan vas bepaal: die

saad van die vrou oorwin, die duiwel en sy bondgenote byt in die stof (Genesis 3:15; Romeine 16:20). *'Daarom staan hulle deur hulle eie boosheid veroordeel tot die ewige verdoemenis en verwag hulle daagliks hulle verskriklike pyniging'* (art. 12 NGB).

Heftige konfrontasie

Vanaf Genesis 3 woed daar 'n heftige stryd tussen die vrou en haar nageslag en die slang en sy nageslag. Hierdie stryd is van so 'n aard, dat dit van meet af aan onder beheer van God self staan. *Hy* het die vyandskap tussen die vrou en die slang bepaal, tussen die ryk van die duiwel en die kerk. God se kinders moet kant kies in hierdie stryd, teen afgodery, towery, bygeloof, waarsêery, raadpleeg van geeste (Deuteronomium 18:9-14). Hulle moet haat en vermy alles wat probeer om hulle los te maak van God en aan die afgode probeer bind. Hulle mag onder geen omstandighede die duister van die duiwel verkies bo die lig van God nie.

In die Ou Testament lees ons dat die Satan nog in die hemel kan kom. Dink aan die geskiedenis van Job! Daar verskyn Satan voor die troon van God met sy laster oor Job. Die profeet Sagaria sien in 'n visioen hoe Satan die hoëpriester Josua aankla by die engel van die Here oor sy vuil klere. Dit was toe nog moontlik: om gelowiges aan te kla in die hemel.

Wanneer die Here Jesus aarde toe kom, sien ons hoe die stryd tussen Hom en die ryk van die duiwels opbou tot 'n beslissende ontknoping. Die Here het gekom om die werk van die duiwel tot niet te maak (1Johannes 3:8) en almal gesond te maak wat in die mag van die duiwel was (Handelinge 10:38). Die duiwel meld dadelik aan vir die eerste botsing: die versoeking van Christus (Matteus 4:1-11).

Ons sien in die evangelies hoe bese te geeste geweldig aktief begin raak.

- Besetenes, wat in die *mag* van die duiwel verkeer, keer hulle vol haat teen die Here Jesus en daag Hom uit. Tydens die voorbereidings vir sy laaste reis na Jerusalem sien die Here Jesus die Satan soos 'n weerligstraal uit die hemel val. (Lukas 10:18). Die bese te geeste neem die inisiatief vir die konfrontasie en word deur of in die naam van Christus bestraf en verdryf.
- Die duiwels vertoon hulleself verder ook in mense wat deur hulle gekwel word deur byvoorbeeld siekte, gestremdheid, lamheid, gebreke. Soos Christus deur sy wonders laat sien hoe die lewe in sy koninkryk sal wees, so sien ons in hierdie siekes wat die ware aard van die duiwel is – 'n moordenaar (Johannes 8:44). Christus genees die siekes deur die geeste uit te dryf en die lyding op Hom te neem (Matteus 8:16,17).
- Verder sien ons hoe mense *versoek en lastig geval* word deur Satan. Christus waarsku sy leerlinge teen die versoekings, leer hulle om vir bewaring te bid en belooft om ook vir hulle te bid (Matteus 6:13; 26:41; Lukas 22:31,32).

Wanneer die Here Jesus aarde toe kom, sien ons hoe die stryd tussen Hom en die ryk van die duiwels opbou tot 'n beslissende ontknoping. Die Here het gekom om die werk van die duiwel tot niet te maak (1Johannes 3:8) en almal gesond te maak wat in die mag van die duiwel was (Handelinge 10:38).

Ontknoping op Golgota

Tydens die lewe van die Here Jesus op aarde sien ons hoe die duiwel en sy ryk hulleself versterk en alles probeer om Christus, wat gekom het om hul werk tot niet te maak, te dwarsboom. Reeds tydens sy lewe laat Christus blyk dat Hy ook heerser is oor die bose geeste. Hulle moet hul aan Hom onderwerp. Ook waar sy dissipels met die bose geeste bots, kan hulle sien dat dié nie kan stand hou teen die naam van die Here Jesus nie (Lukas 10:17).

Op Golgota kom dan die groot keerpunt. Christus triomfeer in die uur van duisternis (Lukas 22:53) oor Satan. Dit lyk of Satan gewen het wanneer Christus gekruisig word. Maar juis dan toon God, deur Christus se opstanding, wat die situasie werklik is. Hy wek sy Seun op uit die dood en laat Hom aan sy regterhand sit, bo alle owerheid en mag en krag en heerskappy (Efesiërs 1:20-22). Satan en sy bose geeste word, oorwin en ontwapen, in Christus se triomftog meegevoer

(Kolossense 2:15; 1 Petrus 3: 22). L. Floor¹ skryf by sy verklaring van Efesiërs 1:21: 'Vir die lesers van die brief, wat opgevoed is vol bygeloof oor goeie en bose magte, was dit 'n geweldige bevryding dat hulle nou 'n Here het wat bewys het dat Hy sterker en groter is as alle onbekende en vreemde magte. Christus het hulle verlos van onsekerheid, angs en twyfel.'

Dit is dus ná Golgota heel anders as daarvóór. Satan bestaan wel nog steeds. Hy bly dus 'n lewende en gedugte werklikheid. Maar sedert Golgota en Hemelvaart word hy nie meer in die

hemel toegelaat nie (Openbaring 12:7-9)! Hy is na die aarde verban. Daar is hy nou baie aktief en veroorsaak gevaar en kwaad, uitermate woedend in die wete dat sy dae getel is (Openbaring 1 2:12; 1 Petrus 5:8).

In die boek Handeling sien ons hoe die evangelie in sy opmars bots met die mag van towery en okkultisme (Markus 16:17; Handeling 5:16; 8:7-13; 13:6-12; 16:16-18; 19:12-20). Maar dis telkens weer duidelik dat die mag van die duiwel deur God beperk word. Hy kan, volgens Openbaring 20, die opmars van die evangelie nie keer nie. Die verkondiging van die evangelie en die geloof wat daaruit voortvloei, oorwin die weerstand en dreigemente van die duiwel en sy bose geeste. Mense word bevry uit die *heerskappy* van die duiwel en die duisternis (Kolossense 1:13; 1 Petrus 2:9-10) en betree die ryk van God: deur Christus bevry uit die heerskappy van die duiwel. God se kinders moet wel tot die einde van hulle lewe op aarde bly waak en stry teen die bose. Die duiwel hou steeds aan om hulle te kwel en bestry. Maar hulle hoef nie meer *bang* te wees nie. Satan het nie meer seggenskap oor hulle nie. Want Christus is sterker as satan en het alle regspraak, wat Satan op God se kinders kon gehad het, vernietig. Noudat Christus aan die regterhand van God sit, is die lot van die duiwel selfs finaal. Hy kan geen van God se planne meer dwarsboom nie. Die duisendjarige ryk, waarin God die mag van die duiwel beperk, het met die Hemelvaart van Christus reeds begin.

Op Golgota kom dan die groot keerpunt. Christus triomfeer in die uur van duisternis (Lukas 22:53) oor Satan.

P Niemeijer

© 2017
www.christelikemedia.org

Hierdie artikel is deur Neels Kornelius vertaal.

¹ L. Floor, *Efeziërs. Eén in Christus*, Kampen 1995, p.79 (vry vertaal).